ૐ 553

વનિતા વિશ્રામ અમદાવાદના

વાર્ષિક ઉત્સવ વખતે

કરાયલા સંવાદો તથા ગરબાઓ.

પ્રસિદ્ધ કર્તા

સુલોચના દેસાઇ.

વ્યવસ્થાપક—વનિતા વિશ્રામ.

ખાડીયા—અમદાવાદ.

શ્રી "જ્ઞાનમન્દિર" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં શંકરરાય અમૃતરાયે

છાપ્યા. સાંકડીશેરી રોડ—અમદાવાદ.

કીમત ૦-૧-૦.

સને ૧૯૧૪. આવૃતિ પહેલી. પ્રત ૩૦૦.

સંવાદો તથા ગરબાઓ

૫૨૮

કાર્યક્રમ.

૧ ઇશ્વર સ્તુતિ.

૨ પ્રમુખની ચુંટણી.

૩ પ્રમુખનું ટુંક વિવેચન.

૪ રીપોર્ટ.

૫ સ્તોત્ર.

૬ સંસ્કૃત સંવાદ.

૭ ડેન્સ લીટલ બેબિ.

૮ ગુજરાતી સંવાદ.

૯ ગૉડ ઇઝ ઇન હેવન.

૧૦ ગરબો.

૧૧ થ્રી રૂલ્સ.

૧૨ એડ્રેસ ઇન ઇંગ્લીશ ઑન ધી સીસ્ટમ ઓફ કાસ્ટ ડીનર્સ.
બાય એન ઇંગ્લીશ વુમન.

૧૩ જ્ઞાતિ ભોજન કા રિવાજપર મુક્તિફોજવાળી બાઇકા હીંદી મેં
વ્યાખ્યાન

૧૪ ભજન.

૧૫ બ્લેસીંગ્સ.

૧૬ ઇનામ.

૧૭ પ્રમુખનું ભાષણ.

૧૮ પ્રમુખનો ઉપકાર.

૧૯ ગૉડ સેઇવ ધી કીંગ.

૨૦ આરતિ.

રાગ ધનાશ્રી.

જય જય વિશ્વાધાર, સ્તવન કરૂ, જય જય વિશ્વાધાર,
દીન જીવના રક્ષનાર.—સ્તવન કરૂં.
કરદ્વય જોડી શીશ નમાવું, ભક્તિ મુક્તિ દાતાર. સ્તવન. ૧
જય જગત્રાતા જય સુખદાતા, ભવ ભય ભંજનહાર. સ્તવન. ૨
જય પરબ્રહ્મ પરાત્પર નૃહરિ, સ્મરણે સંકટ હરનાર. સ્તવન. ૩
જય દુઃખમોચન, દેવ ત્રિલોચન, સ્મરતાં ટળે યમમાર. સ્તવન. ૪
મંગલ નામ ઉચ્ચરતાં જન સહિ, જાત્રા ભવજળ પાર. સ્તવન. ૫
ભવ સિંધુમા બુડતા જીવને, નૌકારૂપ ત્રાતાર. સ્તવન. ૬
ટાળી અવિદ્યા જીવ ઉરેથી, કલેશ કીધા સંહાર. સ્તવન. ૭
ધ્યેય સ્વરૂપે અંતર પ્રકટી, ટાળ્યા દુષ્ટ વિકાર. સ્તવન. ૮
શરણાગતબંધુ ગુણસિંધુ, ભક્ત તારણ અવતાર. સ્તવન. ૯
વિમલ પ્રભુગુણ ગાઇ શકે નહિ, વળી વળી કરૂં નમસ્કાર. સ્તવન. ૧૦

शिवतांडव स्तोत्र.

जटाकटाह संभ्रमभ्रमन्निलिंपनिर्झरी विलोलवी चिवल्लरी विराजमान मूर्धनि।
धगद्धगद्धगज्ज्वलल्ललाटपट्टपावके किशोरचंद्रशेखरे रतिः प्रतिक्षण मम १
धराधरेंद्र नंदिनी विलासबंधु बंधुरस्फुर द्दिगत संतति प्रमोद मान मानसे।
कृपाकटाक्षधोरणी निरुद्धदुर्धरापदि क्वचिद्दिगंबरे मनो विनोदमेतु वस्तुनि २
जटाभुजंगपिंगलस्फुरत्फणामणि प्रभा कदंब कुंकुमद्रव प्रलिप्तदिग्वधूमुखे।
मदांधसिंधुरस्फुरत्वगुत्तरीयमेदुरे मनोविनोदमद्भुतं बिभर्तु भूतभर्तरि ॥३॥

सहस्रलोचन प्रभृत्य शेषलेखशेखर प्रसूनधूलिधोरणी विधूसरांघ्रिपीटभूः ।
भुजगराजमालया निबद्धजाटजूटकः श्रियै चिराय जायता चकोरबंधु
शेखरः ॥ ४ ॥

ललाटचत्वरज्वलद्धनंजयस्फुलिंग भानिपीतपंचसायक नमन्निलिपनायकम् ।
सुधामयूखलेखया विराजमानशेखर महाकपालिसंपदे शिरो जटालमस्तुनः॥
करालभालपट्टिका धगद्धगद्धगज्ज्वलद्धनजया धरीकृत प्रचड पच सायके।
धराधरेंद्रनंदिनी कुचाग्रचित्रपत्रक प्रकल्पनैकशिल्पिनि त्रिलोचने मति
र्मम ॥ ६ ॥

नवीनमेघमंडली निरुद्धदुर्धरस्फुरत्कुहूनिशीथिनी तमः प्रबंधबधुकधरः ।
निलिंपनिर्झरीधरस्तनोतु कृत्तिसिंधुरः कलानिधानबंधुरःश्रियं जगद्धुरंधरः७
प्रफुल्लनील पंकज प्रपंचकालिमच्छटा विडंबिकंठकंधरा रुचि प्रबंधकधरम्।
स्मरच्छिदं पुरच्छिद भवच्छिदं मखच्छिदं गजच्छिदांधकच्छिदं तमतक
च्छिदं भजे ॥ ८ ॥

अगर्व सर्व मंगलाकला कदंबमंजरी रसप्रवाहमाधुरी विजृंभणामधुव्रतम् ।
स्मरांतकं पुरांतकं भवांतकं मखांतकं गजांतकांधकांतक तमंतकांतकं
भजे ॥९॥

जयत्वदभ्रविभ्रमभ्रमद्भुजंगमस्फुरद्धगद्धगद्विनिर्गमत्कराल भालहव्यवाट् ।
धिमिद्धिमिद्धिमिध्वनन्मृदंगतुंगमंगल ध्वनिक्रमप्रवर्तित प्रचंड तांडवःशिवः१०

दृषद्विचित्रतल्पयोर्भुजंग मौक्तिकस्रजोर्गरिष्ठरत्नलोष्टयोः सुहृद्विपक्षपक्षयोः।
तृणारविंदचक्षुषोः प्रजामहीमहेंद्रयोः सम प्रवर्तयन्मनःकदा सदाशिवं भजे॥
कदानिलिपनिर्झरीनिकुंजकोटरे वसन्विमुक्तदुर्मतिःसदा शिरःस्थमंजलिं वहन् ।
विमुक्तलोललोचनाललामभालकग्नकः शिवेति मंत्रमुच्चरन्कदा सुखी भवाम्यहम् ॥ १२ ॥

मालती, लवङ्गिका अने कामन्दकी नो संवाद.

मालती—सखि, ततस्ततः ।

लवङ्गिका—ततस्तेन महानुभावेनोपनीतेयं बकुलमाला ।

मालती—सखि, एकपार्श्वविषमप्रतिबद्धेयं विरचना । (इत्यर्पयति)

लवङ्गिका—अत्रारमणीयत्वे त्वमेवापराद्धासि ।

मालती—कथमिव ।

लवङ्गिका—येन स दूर्वाश्यामलाङ्गस्तथा विहस्तीकृतः ।

मालती—सखि लवङ्गिके, सर्वथाशासनशीलासि ।

लवङ्गिका—सखि, अत्र काश्वासनशीलता। ननु भणामि सोऽपि प्रियसख्यामन्दमारुतप्रचलितप्रफुल्लपुण्डरीकविभ्रमाभ्या प्रथमारब्धबकुलावलीविरचनापदेशसंयमनबलात्कारविस्तृताभ्यां लोचनाभ्यां विजृम्भमाणविस्मयस्तिमितदीर्घपर्यन्तपरियन्त्रणाविलासोल्लसितभ्रूलताविभावितानङ्गशरसंरम्भ विभ्रमविदग्धमवलोकयन्प्रत्यक्षीकृत एव ।

मालती—आम प्रियसखि, किं तावत्तस्य स्वाभाविका एव ते मुहूर्तसंनिधायिनो जनस्य विप्रलम्भयितृका विलासाः, आहोस्वित्प्रियसखी यथा संभावयति।

लवङ्गिका—(विहस्य सासूयमिव) त्वमपि स्वभावेनैव नैगमिकनवसरेऽसंगीतकं नर्तितासि।

मालती—(सलज्जं विहस्य) हुं, ततस्ततः।

लवङ्गिका—ततः प्रतिनिवर्तमानयात्राजनसंकुलेनान्तरिते तस्मिन्मन्दारिकागृहमुपगतास्मि। तस्याश्चित्रफलकं प्रभाते हस्तीकृतमासीत्

मालती—किंनिमित्तम्।

लवङ्गिका—तां खलु माधवानुचरः कलहंसकः कामयते। सा तस्य दर्शयिष्यतीति। ततः प्रियनिवेदिका मन्दारिका संवृत्ता।

मालती—(स्वगतम्। सानन्दम्) नूनं तेनापि कलहंसकेनैतत्प्रतिच्छन्दकमात्मनः प्रभोर्दर्शितं भविष्यति। सखि, किमिदानीं ते प्रियम्।

लवङ्गिका—एतत्खलु संतापितस्य तव संतापकारिणो दुर्लभमनोरथावेशदुःसहायासदह्यमानचित्तस्य क्षणमात्रनिर्वापयितृकं तव प्रतिच्छन्दकम्। (इति चित्रं दर्शयति)

मालती—(सहर्षोच्छ्वासं चिरं निर्वर्ण्य) अहो, इदानीमपि हृदयस्य मेऽनाश्वासः। येनेदमप्याश्वासनं विप्रलम्भ इति संभाव्यते।

कथमक्षराण्यपि। महाभाग, सदृशं खलु ते निर्माणस्य वचनमधुरतया। दर्शन पुनस्तत्कालमनोहरं परिणामदीर्घसतापदारुणं च। धन्याः खलु ताः स्त्रियो यास्त्वां न प्रेक्षन्ते। प्रेक्ष्यात्मनो हृदयस्य वा प्रभवन्ति.

लवङ्गिका—सखि, एवमपि नास्ति ते आश्वासः।

मालती—कथमिव।

लवङ्गिका—यस्य कारणात्वमुत्खण्डितबन्धन कङ्केल्लिपल्लवमिव हृदयं धारयन्ती क्लाम्यन्नवमालिकाकुसुमनि.सहा कुसुमायुधेन परिहीयसे, सोपि ज्ञापितो भगवता मन्मथेन संतापस्य दुःसहत्वम्।

मालती—सखि, कुशलमिदानीं तस्य महाप्रभावस्य भवतु। मम पुन. सुदुर्लभ आश्वास.।

मनोरोग स्तीव्रो विषमिव विसर्पन्नविरत
प्रमाथी निर्धूम ज्वलति विधुनः पावक इव।
हिनस्ति प्रत्यङ्ग ज्वर इव गरीयानित इतो
न मा त्रातु तातः प्रभवति न चाम्बा न भवती ॥१॥

लवङ्गिका—एवमेतत्। प्रत्यक्षसौख्यदायिनः परोक्षदुःखदुःसहा सज्जनसमागमाभवन्ति। अपि च प्रियसखि, यस्य वातायनान्तरमुहूर्तदर्शनेनापि मृगनिग्रहुतवहायमानपूर्णचन्द्रोदया नि-

ष्करुणकामव्यापारसंशयितजीविता ते शरीरावस्था, तस्यैव सांप्रतं सविशेषदर्शनादद्य संतप्यस इति किमत्र भणितव्यम्। तदत्र प्रियसखि, श्लाघनीयं दुर्लभमनोरथफलं जीवलोकस्य यद्गुरुकानुरागसदृशो महाभागवल्लभसमागम इत्येतावज्जानीमः ।

मालती—सखि, दयितमालतीजीविते साहसोपन्यासिनि, अपेहि । अथवा। अहमेव वारंवारं विलोचयन्ती पलायमानप्रतिष्ठापितधीरत्वावष्टम्भेनात्मनो हृदयेन दूरं विलीयमानलज्जात्वेन दुर्विनयलब्ध्यत्रापराद्धयामि । तथापि प्रियसखि ।

ज्वलतु गगने रात्रौ रात्रावखण्डकलः शशी
दहतु मदनः किंवा मृत्योः परेण विधास्यति ।
मम तु दयितः श्लाघ्यस्तातो जनन्यमलान्वया
कुलममलिनं न त्वेवायं जनो न च जीवितम् ॥२॥

[illegible]–(स्वगतम्) अत्रेदानीं क उपायः ।

लवङ्गिका–(स्वगतम्) सुसमाहितं खलु जातम् ।

(ततः प्रविशति कामन्दक्यवलोकिता च ।)

कामन्दकी–साधु सखे भूरिवसो, साधु । प्रभवति निजस्य कन्यजनस्य देव इत्युभयलोकाविरुद्धमुत्तरमुपन्यस्तम् । च । अद्य मन्मथोद्यानवृत्तान्तेन भगवतो विधेरप्यनुकू

मवगच्छामि । बकुलावली चित्रफलकव्यतिकरस्तुकमप्यद्भु-
ततम प्रमोदमुल्लासयति । इतरेतरानुरागो हि विवाहकर्म-
णि परार्ध्यं मङ्गलम् । गीतश्चायमर्थोऽङ्गीरसा यस्या मन-
श्चक्षुषोर्निर्बन्धस्तस्यामृद्धिरिति ।

अवलोकिता—एषा मालती ।

कामन्दकी–(निर्वर्ण्य ।)

निकामं क्षामाङ्गी सरसकदलीगर्भसुभगा
कलाशेषा मूर्तिः शशिन इव नेत्रोत्सवकरी ।
अवस्थामापन्ना मदनदहनोद्दाहविधुरा-
मियं नः कल्याणी रमयति मनः कम्पयति च ॥ ३ ॥

अपि च

परिपांडु पासुल कपोल मानन
दधती मनोहरतरत्वमागता ।
रमणीय जन्मनिजने परिश्रमे
ललितो विधिर्विजयते हि मान्मथ ॥ ४ ॥

नियतमनया सकलनिर्मितः प्रियसमागमोऽनुभूयते । तथा ह्यस्या

नीवीग्रन्थ्यॉंस्त्रसन मधरस्पन्दनं दोर्विषादः
स्वेदश्वसुर्मसृण मुकुला केसर स्निग्ध मुन्धम् ।

गात्रस्तम्भः स्तन मुकुलयोरुत्प्रबन्धः प्रकम्पो
गण्डाभोगे पुलक पटलं मूर्छना चेतना च ॥ ५ ॥

(लवङ्गिका मालती चालयति । उभे उत्तिष्ठतः ।)

मालती-भगवति, वन्दे ।

कामन्दकी—महाभागधेयजन्मतायाःफलस्यभाजन भूयाः ।

लवङ्गिका--भगवति, एतत्पवित्रमासनम् ।

(सर्वा उपविशन्ति ।)

मालती—कुशल भगवत्याः ।

कामन्दकी—(निःश्वस्य) कुशलमिव ।

लवङ्गिका—(स्वगतम्) प्रस्तावना खल्वेषाकपटनाटकस्य । गुरु-कत्राण्यभरस्तम्भमन्थरितकण्ठप्रतिलग्ननिर्गममन्यादृशमिवा-द्य भगवत्या वचनम् । तत्किमिदानीमुद्वेगकारण भविष्यति

कामन्दकी—नन्वयमेव चीरचीवर विरुद्धः परिचयः ।

लवङ्गिका—कथमिव ।

कामन्दकी—अयि, त्वमपि किं न जानीषे ।

इद मिह मदनस्य जैत्रमस्त्रं
सहज विलासनिबन्धन शरीरम् ।
अनुचितवरसप्रदान शोच्य
विफलगुणातिशयं भविष्यतीति ॥ ६ ॥

Dance little baby, dance up high;
    Never mind, baby, mother is nigh;
Crow and caper, capers and crow—
There, little baby, there you go!
Up to the ceiling, down to the ground,
Backwards and forwards, round and round!
Dance little baby, and mother will sing,
Merrily, merrily, ding, dong, ding!

મન અને વિવિધ સાધનોનો સંવાદ.

મનને વિધવિધ સાધન કો સ્થળ, મળીયાં એક પ્રસંગેજી;
વાતો કરવા માંડી પરસ્પર, આ વિધિ પછી ઉમંગેજી.

भक्ति—નિશદિન મુજને સેવી હે મન! વદન પ્રભુનુ જોજે જી;
પંચ કલેશનો નાશ કરીને, અવિચલ પદમા રહેજે જી.

विवेक—મારા વિના ભક્તિ સહેલી નથી સાધવી,
મને સેવી પહેલી દશ્ય પ્રીતિ બાધવી.
મને જો તું ના ગ્રહીશ,
ભક્તિમાં તો ન ઠરીશ.

मन—એમ કેમ ?

विवेक—કાંજે ક્ષણ ક્ષણ દશ્ય વિષયનો મોહ તને દશ્યે તાણી,

પ્રભુ ભક્તિથી પ્રચ્યુત કરીને કરશે સઘળું ધુળધાણી.

વિરાગ—મારા વિના પણુ તારૂં,
વહાણુ જાણુ ડુબનારૂં.
માટે હૃદયે મને ધરજે,
પછી સુખે ભક્તિ કરજે.

મન—તારૂં ભક્તિમાં શુ કામ છે ?

વિરાગ—મુજવિણું શબ્દાદિ વિષયોથી અળગું ક્ષણુ ન થવાશે જી,
વિષય વિસાર્યા વિણુ વૃત્તિ કહે પ્રભુમા શું પ્રોવાશે જી.

ભક્તિ—કોઈનું શ્રવણે નહિ ધરજે,
માત્ર મુજને અનુસરજે.

મન—માત્ર તમને ?

ભક્તિ—હા હા માત્ર મુજને.

મન—એમ કાં ?

ભક્તિ—મુજને પ્રેમે જે અનુસરતા, સઉ હું તેને આપુ જી.
વિવેક વિરાગ આદિ આપી, દુઃખ સમૂળાં કાપુ જી.

શ્રદ્ધા—વાત સાંભળ મન મારી,
પગલું ભરજે બહુ વિચારી;
મારા વિના પાસા સઘળા,
તારા નક્કી પડશે અવળા.

મન—કહો શું ?

શ્રદ્ધા—હા નક્કી પડશે અવળા.

મન—કંઈ કારણુ ?

શ્રદ્ધા—ભક્તિ વિવેક વિરાગ સઘળાં મારા પાછળ આવેજી,

હું ન જઉં જ્યાં, ત્યા તેઓને કોઇ નહિ બોલાવેજી.

સત્સમાગમ—મન સઉનું સાંભળ્યું તેં,
હવે મારૂં લક્ષમાં લે;
પછી કરજે જે ગમે તે,
હિતનાં વચનો શુણી હેતે.

મન—કહો શુણું છુ.

સત્સમાગમ—મૂળ નહિ ત્યાં શાખા ક્યાં પછી,
મૂળ ફુલ ફલ પ્રકટાવેજી.
મારાવિણુ તદ્દત ભક્તિ કે,
શ્રદ્ધા કયાહિ ન આવેજી.
વિવેક વિરાગ હું પ્રકટાવું,
શ્રદ્ધા પણુ ઉપજાવુંજી.
ઉદય કરી ભક્તિ ને ભવના,
તાપ સમૂળ શમાવુંજી.
મોક્ષતણો હું દ્વારપાળ છું,
સત્શાસ્ત્રો સઉ કહેતાંજી.
સકળ સુખનું મુળ મુજને જાણી,
મુજને સર્વ ગ્રહેતાંજી.
કઠણુ પંથ હું સરળ કરૂં છુ,
દુર્લભ સુલભ્ય કરતોજી.
અધમ જીવોને પણુ હું સત્વર,
ઉન્નતિ શિખરે ધરતોજી.

भक्ति—સત્સમાગમે કહ્યું તે બધું સત્ય છે.
विवेक—સાધનોમાં છે એ રાજા બીજા ભૃત્ય છે.
विराग—એને પહેલો સેવો ભાઈ!
श्रद्धा—જશે જીવત્વ વિલાઈ.
मन—કેમ સેવુ ત્યરે એને ?
बधां—હા હા સેવો સુખે તેને.
मन—તમને ના ?
बधां—અમે રહીશું સત્યને સંગેજી, મન ને વિધવિધ૦

God Is In Heaven.

God is in heaven; and can he see
  When I am doing wrong ?—
Yes, child, he can; he looks at thee
  All day and all night long.
God is in heaven; and would he know
  If I should tell a lie ?—
Yes, child, if only spoken low,
  He'd hear it in the sky.
God is in heaven; and can I go
  To thank him for his care ?—
Not yet; but love him here below,
  And thou shalt praise him there.

ગરબો.

પ્રિય બેનોરે, સુણો શિખામણ સારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
આ ભવમાંરે, સારી રીતિથી ચાલો, નવ આળસમાં દિન ગાળો.

છે જન્મ મરણ જન માથેરે,
સારાં કૃત્ય આવે છે સાથેરે.
પુણ્ય દાન કર્યા જે હાથેરે,

તેથી કરજોરે, ઇચ્છા સફળ તમારી, હું કહુ તમને વિસ્તારી.
નવ ધરજોરે, ક્રોધ ચિત્તની માંહ્ય, જેથી કલેશ થાય કદી નહિ.

બેન ભાઇને હેતે બોલાવેરે,
કોઇ રીસ કદી ન ચઢાવેરે,
સહિ સારા સારા કહાવેરે,

આચરજોરે, નીતિ પ્રીતે ઉર ધારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
દુર્જનનીરે, સાથ વાત નવ કરવી, પરનિંદા મન નવ ધરવી.

લજ્જાને નવ દૂર કરજોરે,
ખોટી આળ થકી પણ ડરજોરે,
સારાં વચન મુખે ઉચ્ચરજોરે,

જેથી પ્રસરેરે, કીર્તિ લોકમાં ભારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
પતિ સંગરે, રોષ કરી નવ વદવું, કશુ સંમતિ વિણ નવ કરવુ,

જેથી સુખ અતિશય આપેરે,
નવ સાસુ કદી સંતાપેરે,
કહી શાણા ઘરમાં સ્થાપેરે,

નાન્નુદીનેરે, બેન તમે નો ધારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
વિદ્યાનેરે, માન ઘણેરૂ આપો, સહુ પુસ્તક ચિત્તે સ્થાપો.

વિદ્યાથી વૃદ્ધિ જાણોરે,
વિદ્યાવાળીને ચિત્તે વખાણોરે,
ઉચી ઉમેદ મનમા આણોરે,

જેથી કુળનીરે કીર્તિ વાધે ન્યારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
લક્ષ્મી પરરે, મોહ તમે નવ લાવો, કદી ધનપતિપતિ કહાવો,

લક્ષ્મીને અસ્થિર જાણીરે,
કરો દાન સુપાત્રને આણીરે,
ઉચી ઉમેદ મનમા આણોરે,

તેમ વર્તેરિ, ઉદારતા દીલ ધારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.
નવ વિસરીરે, પતિ પ્રભુને મનથી નિત સેવન કરજો તનથી,

અંતે મોક્ષજ થાય તમારોરે,
જન્મ થાય જગતમા સારોરે,
ભવ દુઃખનો આવે આરોરે,

છેવટનીરે, આશીષ જાણો સારી, હું કહું તમને વિસ્તારી.

The Three Rules.

What is the Iron Rule?
  The rule of savage men:
If evil be done unto you,
  Evil do you again.
This is the Iron Rule. 1

What is the Silver Rule?
  The rule of worldly men:
If good your neighbour does to you,
  Do good to him.
This is the Silver Rule. 2

What is the Golden Rule?
  The rule of righteous men:
If evil be done unto you,
  Return you good again.
This is the Golden Rule. 3

An address on the system of caste-dinners by an English woman.

Ladies,

I will introduce myself to you that I am a native of England, and one of the members of the Salvation Army. I have wandered over the whole world, and I have come to visit India since a long time and hope to depart within a a fortnight.

Ladies, I have stood up here to address you on the system of cast dinners, which prevails so excessively amongst you. I hope you will hear me attentively.

The aim and object of a caste is to promote the brotherhood, and the welfare of its members. Do you roaly think that your caste and cast-dinners are carrying out this aim, this object? Ask your conscience, and it will say to you, 'no.' Have you pondered over the advantages

and disadvantages derived from your Laddus and Jalebis? Have you ever thought that instead of furthering your brotherhood, and contributing happiness, your dinner system has ruined you?

Ladies, I was once passing through your Khadia street in this city, when I met a woman having torn clothes. I inferred that she was not a beggor, but belonged to a noble family. I called her and asked her what caste she belonged to. I am ashamed to say that she was your own sister. She said she was a ruined woman, had no income, and was willing to join any service worth even ten rupees a month. Besides she had to give several caste-dinners after her husband who died before a week. I offered her a pay of rupees twenty, if she would join our Mukti Fauj, but she refused to forsake her caste.

Ladies, she loved you, she declined to part from you, even at the risk of incurring the pain of hunger, and even the death therefrom. Yes! she loved you, but you love her not Don't you feel pity on such a woman? Does not your

heart rend at seeing such a plite of a woman of a noble family who is your own sister, your own flesh and blood ?

Ladies, you might be rich, and I wish you to remain rich, yet I beseech you to put yourseles once in such a position, and to realise how great is the pressure, how killing the burden of giving a dinner even once. Don't you feel shame to go with your pots to an old helpless widow's house, whose husband is dead, who has no means of subsistance, and who is heaping debts upon her children to feed you ? Don't you experience a feeling of pain to eat your dish on a dead body ? If not, you are heartless, inhuman, brutal cruel. Some one will say "dinners are not compulsary." But indirect compulsion is even more effective, more pressing than the direct one. Do not your old mothers, and sisters, and daughters censure, disdain, and hoot out the man or woman who does not once give you a dish, who refuse to feed you ? Do they not ?

Why should not your caste, as a whole, unanimously make a rule, never to give dinners except on some auspicious occassions? Why should you not use your rich purses in charity after your dead ones? such a charity will last for a longer duration than your go d for nothing dinners. Year after year a great sum will be accumulated, which can be very well used to help secretly the poor, or encourage the cause of education in your own caste.

Ladies, I finally entreat you not to praise the oration, but to ponder over the matter.

Amin.

सन्नारीयो और बहिनो,

इस अंग्रेज विदुषि बहिनने आपके समक्षमें अत्यन्त प्रेम भावसे जो कुछ आपके हितकी बात कही है उसे आप समस्त भाई बहि-नोकी समझमें अच्छी तरहसे नहीं आई होगी; जीससे हम उसका सारांश आपकी सेवामे निवेदन करते है. कृपाकर उसे ध्यान देकर आपलोग श्रवण करे।

यह बहिन ईंगलांड यानी विलायतको रहने वाला अंग्रेज है। इमने पृथ्विके बडे बडे देशोकी मुसाफरी कीहै। और अन्तमे बहुत समयसे अपने इस भारत वर्षमे आई है। यह पद्रह दिनमे विलायत जाना चाहती है। हमभी अपने हिन्दुस्थानके पजाब प्रदेशसे आते है और इस अंग्रेज विदुषी बहिनके साथ अपने देशके कल्याणके लिये भ्रमण कर रहे है। हमभी शीघ्र अपने देशमे जाना चाहत है।

अस्तु. आप सुनिये! इस भगिनीने अपने हिन्दुओमे ज्ञाति भोज-नकी जो दुष्ट पृथां चल रही है उस विषयपर ठीक ठीक कहा है, वह आपको पुछती है कि आप लोगाकी ज्ञातियोका उदेशजो भ्रातृ-भाव बढानेका है वह उदेश आप लोगोके ज्ञाति भोजनसे पुर्ण होता है या नहीं ? यह बात अपने हृदयसे आपही पुछीये ओर देखियेकि

क्या जवाब मिलता है ? हम जहांतक समझते है तहांतक आज कल्के ज्ञाति भोजनसे वह उद्देश कभी पुर्ण नही होता। आपके लड्डु जलेबी आदि मिष्टान उडानेका क्या परिणाम आता है उस पर आपने कभी बिचार किया है ? इस पर आप लोगोंको जो हारियां होती है क्यों वह आपकी समजमें नहीं आती है ?

भगिनीगण ! हम आपँसे इस पर विचार करनेकी प्रार्थना करते है। यँदि आप शान्त चित होकर विचार करेंगे तो आपको स्पष्ट मालूम हो जायगाकि आपके वर्तमान समयके ज्ञाति भोजनसे कुछभी लाभ नहीं है, किन्तु महान् हानि है।

बहिनो एक दिनमै आपके इस नगरके ग्वाडियेके रास्तेसे हम जारहेथे जब हमारी द्रष्टि एक फटे टूटे कपडे पाहिन कर जाती हुई वहिन्के ऊपर पडी। उसके चेहरे परसे स्पष्ट मालूम होताथा कि वह ई कोई भिखारिन नहींथीं, वह किसी प्रतिष्ठित कुटुम्बकी स्त्री थी हमने उसको खडी रखकर पूछा तो मालूम हुआ कि वह आपकी ही जातिकी थी मुझे इस बातका कहते हुए भी लज्जा आती है। उसने मुझसे कहाकि " मैरा सर्वस्व नष्ट हो गया मैरे पास अपने उदरपोषण के लिये दमडी भी नही है और मै आठ दश रुपैयेकी नोकरीकी शोध कर रहीहूं; किन्तु वहभी नहीं मिलती और मैरे पति थोडे समय पहिले

मर गये है। उनके पीछे ज्ञाति भोजन देनेका है जिसके लिये क्या करना चाहिये इसी विचार व कष्टमें मै पडी हू। मुझे करजा करके भी वह तो करनाही पडेगा उसमें कुछ सन्देह नही है। हमने कहा कि यदि आप हमारी मुक्ति फोजमें भरती हो जाय तो आपको बीस रुपैया मासिक वेतन मिलेगा। उसने आपकी ज्ञातिसे अलग होनेकी बात का बडा तीरस्कार किया। सन्नारीयो। आपको वह अत्यत चाहतीथी औरं आप लोगोंके निमित्त वह हरएक प्रकारके कष्टोका सहन करनेको तैयारथी, अरें; इतनाही नहीं; किन्तु आप लोगोंके लिये वह मृत्युकु मीलनेके लीये तक तैयार थी फिर भी अत्यन्त दुःखकी बात है कि आप लोगँ उसे नहीं चाहते और एसी दुखित बहिनों की आप कुछ भी चिन्ता यो दरकार नहीं करते! बहिनो! यदि ऐसी ही दयाजनक स्थिति आपकी कोई भगिनी या आपको किसी भ्राताकी हुई हो तो उसे देखकर क्या आपका हृदय विदीर्ण नहो? परमात्मा आपका कल्याण करे, किन्तु हम दोनो उक्त बैंहिनको विपत्तिको देखकर हृदयमें रुदन करने लगे।

सन्नारीयो! आप श्रीमान् धनाढय है और चिरकाल पर्यन्त आप ऐसेही रहे ऐसी हम परमात्माकु प्रार्थना करते है, किन्तु हमारी एक विनय पूर्वक विनती है कि थोडी देरतक आप अपनी उस प्रति

ष्टित कुटुम्बकी किन्तु धनहीन बहिनको स्थिति अपनी मानिये और फिर देखियेकि ऐसी स्थिति वालोंको एक ज्ञाति भोजन कराना कितना कठिन कार्य है। उससे उसको कितना चिन्तित व दुखित होना पडता है।

अहा! बहिनो एक बीचारी विधवा जिसके पास अपने और अपने छोटे छोटे बच्चोंके उदर पोषणका कुछभी साधन नहीं और जो आपको भोजन करानेके लिये करजेके भारसे दब जाती है, उसके वहीं हाथोंमे लौटेले उत्तम वस्त्राभूषणसे बन ठनकर पेट भरनेके लिये जाते हुए आपका कुछभी शर्म नहीं आती? हाय! क्या आपको एक मुरदेपर खाना खाते हुए ह्रदयमें आघात नहीं लगता! यदि आपको आघात नहीं लगता तो—आप हमकोसे क्षमा करेंगे, आप मनुष्य नही, किन्तु पशुओसेंभी क्रुर है। कोई कहेगो के ज्ञाति भोजन कराना यह फरजियात नही हैं, किन्तु हमें तो वह फरजियातसेभी बुरा मालूम होता है, क्योकि आप व आपकी वृद्ध मातायें, भगिनियो, पुत्रियां इत्यादि जो ज्ञाति भोजन नहीं कराता उसको क्या फजेता वनिन्दा नहीं करती? क्या उन्हें अयशब्दे हकर अपमानित नहीं करतो? क्यों आपको ज्ञाति एकत्र होकर विना आनन्द प्रसंगके ज्ञाति भोजन देनेकी मनाई नहीं करतो

मरे हुए मनुष्यके पीछे दूसरो प्रकारको काई सखावत क्यों नहीं करते आप ज्ञाति भोजनमे व्यय होनेवाले द्रव्यको प्रतिवर्ष जमा कीजिये और फिर देखिये कि वह कितनी बडी रकम होतीहैं और उससे गरीब लोगोंको गुप्त सहायता करनेकी और गरीब लोगोंके बालकोंको शिक्षा दनकी कितनी बडी सखावते होसक्तो है ? भगिनी गणे ! अन्तमें हम आपको हाथ जोडकर बहुत आग्रहके साथ विनति करतेहैकि आप अपने हृदयमे दया भाव रखकर इस एक बडी बातपर विचार कीजिये और उचित प्रबन्ध कीजिये। उससे आपका, आपको ज्ञातिका और संपूर्ण भारत वर्षका श्रेय होगा अन्तमें हम आशा करते हैकि हमारी इस प्रार्थनापर आप उचित ध्यान देगे और हमारे अपराधके लिये हम क्षमा करेंगे !

ॐ शांती: शांती: शांती:

ભજન.

મળે જો સર્વ સંપતિ, સ્પૃહા તેની નથી મારે;
કદી આવે વિપત્તિ તો, સ્પૃહા તેની નથી મારે.
શરીર જો છે નિરોગી તો, સ્પૃહા તેની નથી મારે;
કદી તે થાય રોગી તો, સ્પૃહા તેની નથી મારે.
ક્ષણિક છે વિશ્વની માયા, ક્ષણિક રિદ્ધિ ક્ષણિક કાયા;
ક્ષણિત સુખ છે બધું જેમાં, પછી કહો મોહ તે શેમાં.
મનાયું મોહથી મારૂં, નથી તારૂ નથી મારૂં,
વિષય સુખ સર્વ છે ખારૂ, હવે કંઇ ચેત તો સારૂં.
ક્ષણિક આ જીંદગાની છે, બધી દુનિયાજ ફાની છે;
સમજ વિણુ સત્ય માની છે, વિના વૈરાગ હાની છે.
વિવેકેથી વિચારીને, ચિત્તે શુભ બોધ ધારી લે;
મળ્યું માનવ શરીર જ્યારે, સફળ કરી તે સુધારી લે.
જગત કાળાબ્ધિમાં સર્વે, વહ્યું જાતું જણાયે છે;
તથાપિ તું વૃથા શાને, વિષય સુખમાં તણાયે છે.
નથી આદિ નથી અંતે, થયું તે મધ્યમાં ક્યાંથી;
અખિલ આ વિશ્વ છે મિથ્યા, જણાયે સત્ય માયાથી.

Blessings.

I wish you joy and more than this,
I wish you peace as well as bliss.
And in my heart of heart I pray,
That day by day and all day long,
Your life may be a happy song.
May health & wealth & happiness abound,
And make your heart their welcome guest.
May each new day with joy be crowned,
And bless you with a love, thrice blest.

The National Anthem.

God save our gracious King;
Long live our noble King;
    God save the King;
Send him victorious,
Happy and glorious,
Long to reign over us:
    God save the King!

આરતી.

જયદેવ જયદેવ, જય જય જગરાયા, (૨)
જગલીલા અદ્ભુત છે (૨) નિરખું પ્રભુમાયા. જય.
આપ કૃપા છે અપાર, જગજીવ ના જાણે, (૨)
મિથ્યા મોહમાં ડુલી (૨) આનંદ ના માણે. જય.
બુદ્ધિ દાતા નાથ, સદ્‌બુદ્ધિ આપો, (૨)
અંતરના સઉ દોષો (૨) કૃપા કરી કાપો. જય.
ક્ષમા દયા સંતોષ, મુજ મનમાં ભરશો, (૨)
પ્રેમ પ્રસારૂં જગમાં (૨) એવું ચિત્ત કરશો. જય.
સર્વ સ્થળે છો ઇશ, એમ લહી ફરીએ, (૨)
આપ પ્રીતિ મેળવવા (૨) સત્કર્મો કરીએ. જય.
દેહાંતે પ્રભુ સ્થાન, આવીને રહીએ, (૨)
એ શુભ મતિને યાચી, (૨) આનંદી વહીએ. જય.

આપો તો પ્રભુ આપજો શુભ મતિ, ના અન્ય તો આપજો,
કાપો તો પ્રભુ કાપજો હું મદને, ના અન્યને કાપજો;
માપો તો પ્રભુ માપજો વિપદને, ના દોષને માપજો,
સ્થાપો તો પ્રભુ સ્થાપજો ચરણમાં, ના વૈભવે સ્થાપજો.
